

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯШЕЛ ҮЗЭН МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КҮГЕШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

2021 елның 4 марты

№31

Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Күгеш авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, №131-ФЗ Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 24.07.2004 ел, №45-ЗРТ Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы "Күгеш авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Уставы, Күгеш авыл жирлеге Советы Регламенты, Күгеш авыл жирлеге Советы **каrar итте:**

1. Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Күгеш авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга (1 нче кушымта).

2. Күгеш авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Күгеш авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмәне раслау хакында»гы 2010 елның 28 июнендә кабул ителгән 209 нчы номерлы карарын үз көчен югалткан дип санарга.

3. Әлеге карарны Интернет челтәренә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре составындагы Яшел Үзән муниципаль районы мәгълүмат сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>), шулай ук Күгеш авыл жирлеге мәгълүмат стендларында: Күгеш авылы, Мәктәп яны урамы, 1 йорт (жирлек хакимияте бинасы), Күгеш авылы, Советская урамы, 17 йорт (авыл мәдәният йорты бинасы) урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Күгеш авыл жирлеге башлыгына йөкләргә.

Күгеш авыл жирлеге
башлыгы, Совет рәйесе

А.А. Гатауллин

Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Күгеш авыл жирлеге Советының 2021 елның 4 мартындагы 30 нчы номерлы карарына 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районы Күгеш авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында Нигезләмә

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районының Күгеш авыл жирлеге Советы депутаты (алга таба – депутат) хокукларын һәм бурычларын билгели, үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләргә күздә тоталар.

Статья 1. Депутат статусының хокукый нигезе

1. Депутат статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Яшел Үзән муниципаль районының «Күгеш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба - жирлек уставы), әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Депутат – бер мандатлы сайлау округы буенча муниципаль сайлауларда сайланган һәм Күгеш авыл жирлеге Советында (алга таба-жирлек Советы) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарында һәм муниципаль норматив хокукый актларда каралган вәкилләккә һәм башка вәкаләтләргә гамәлгә ашырырга вәкаләтле Россия Федерациясе гражданы.

3. Депутат үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, жирлек Уставына һәм муниципаль норматив хокукый актларга, шулай ук сайлаучылар мәнфәгатьләренә таяна.

4. Депутат үз статусын депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә булмаган эшчәнлек өчен файдаланырга хокукы түгел.

5. Депутатка Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәмин ителә.

Статья 2. Депутат статусы белән бәйлә чикләүләр, тыюлар

1. Депутатлар Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатлары, Россия Федерациясе Федераль Собрание Федерация Советы әгъзалары, Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары була алмый, Россия Федерациясенә башка дәүләт вазыйфаларын, Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын, шулай ук дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын били алмый. Жирле үзидаренә сайланулы вазыйфай заты, 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, депутат вәкаләтләрен бер үк вакытта үти алмый.

2. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат хокукы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегенә белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә;

2) түбәндәге очрақлардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентының алдан хәбәрнамәсе нигезендә, түләүсез катнашу (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, жирлекнең сайлау комиссиясе аппаратында, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә);

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советында, башка муниципаль берәмлекләренң берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында жирлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) жирлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә жирлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер) булган оешманың идарә итү органнарында һәм Ревизия комиссиясендә жирлек мәнфәгатьләрен бушлай тәкъдим итү);

д) федераль законнарда каралган башка очрақлар;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дөүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенң халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

3. Депутатлар «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш.

Статья 3. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутатның вәкаләтләре вакыты жирлек уставы белән билгеләнә һәм кимендә ике һәм биш елдан артык була алмый.

2. Депутат вәкаләтләре сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш авыл жирлегә Советы эшли башлаганнан бирле туктатыла.

Статья 4. Депутат хокуклары

Депутат хокуклары:

- 1) жирлек Советында даими комиссиялэргэ һәм тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланьрга;
- 2) жирлек Советы тарафыннан карау өчен сораулар бирергэ;
- 3) высказывать фикерен формалаштыру мәсьәләләре буенча төзелә торган авыл жирлеге Советы органнары һәм кандидатуралары вазыйфаи затлар, сайланучы (назначаемых, согласуемых) авыл жирлеге Советы тарафыннан;
- 4) закон чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә авыл жирлеге Советының хокукый актлары проектларын кертергэ;
- 5) көн тәртибе буенча, фикер алышына торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр, жирлек Советы карарлары проектларына төзәтмәләр кертергэ;
- 6) жирлек Советы сессияләрендә теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның, жирлек Советына хисап бирүче яисә контрольдә тотылырга тиешле мәгълүматын яки чираттан тыш хисапны тыңлау турында тәкъдимнәр кертергэ;
- 7) әлеге Регламентта билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;
- 8) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмә бирергэ;
- 9) жирлек Советы сессияләрендә, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия булган гражданның мөрәжәгатләрен игълан итәргэ;
- 10) высказывать фикерен составы буенча (саны, персонал) төзелә торган авыл жирлеге Советы органнары һәм кандидатуралары вазыйфаи затлар, сайланучы (назначаемых, согласуемых) авыл жирлеге Советы тарафыннан;
- 11) жирлек Советының даими комиссияләре, сессияләре беркетмәләре белән танышырга.

Статья 5. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:
 - 1) үлем;
 - 2) үз теләге белән отставкалар;
 - 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән эшчән дип тану;
 - 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;
 - 5) судның гаепләү карарының үз көченә керүе;
 - 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
 - 7) Россия Федерациясе гражданынлыкын туктату, чит ил гражданынлыкын туктату - аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга, аларга чит ил гражданынлыкын алырга йә аларга Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы чит ил гражданы яисә башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданы чит ил дәүләте гражданынлыкы булган Россия Федерациясе гражданы, жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклары;
 - 8) сайлаучылар фикере;
 - 9) жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив граждан хезмәтенә жибәрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда (алга таба – 131-ФЗ номерлы Федераль закон) һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очрақларда.

2. Депутат вәкаләтләре 2008 елның 25 декабрдәгә 273-ФЗ номерлы «Коррупциягә каршы тору турында» Федераль законда, 2012 елның 3 декабрдәгә 230-ФЗ номерлы «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» Федераль законда, «аерым категория затларның аерым категорияләренә счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларны (кертемнәр) ачуны, чит ил банкларында акчалата акчалар һәм кыйммәтләрне саклауны тыю турында " 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла., һәм (яисә) чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яисә) алардан файдалану» темасына "түгәрәк өстәл" утырышы узды.

3. Жирлек Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары, жирлек Советы сессияләре арасында барлыкка килгән вакыттан соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

4. Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, жирлек Советына әлегә гариза кергән көн.

5. Әлегә статьяның 1 өлешендәгә 1-7, 10 һәм 11 пунктларында күрсәтелгән очрақларда депутат вәкаләтләрен туктату турында жирлек Советы карарында депутат вәкаләтләре туктатылу көне билгеләнә.

6. Депутат вәкаләтләре әлегә статьяның 1 өлешендәгә 8 пункттында каралган очракта, жирлекнең тиешле вәкиллекле органы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләрен рәсми бастырып чыгарган көннән туктатыла.

7. Депутат вәкаләтләре әлегә статьяның 1 өлешендәгә 9 пункттында каралган очракта, жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яисә жирлек башлыгы яисә жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

Статья 6. Депутат таныклыгы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат аның шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы документ булып торучы таныклыкка, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында куллана торган күкрәк билгесенә ия.

Статья 7. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат даими нигездә эшли, ул, жирлек уставы белән билгеләнгән очрақлардан тыш, төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә эшли.

2. Жирлек Советының билгеләнгән саныннан кимендә 10 процент депутат даими нигездә эшли ала.

3. Депутатка үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен айга ике эш көненә эш урынын (вазыйфасын) саклау гарантияләненә.

Статья 8. Депутат эшчәнлеге формалары

Депутат эшчәнлегенен формалары булып тора:

- 1) жирлек Советы сессияләре эшендә катнашу;
- 2) жирлек Советының даими комиссияләре эшендә катнашу;
- 3) федераль дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә оешма житәкчеләренә, ижтимагый берләшмәләргә мөрәжәгать итү;
- 4) норматив хокукый акт проектын кертү;
- 5) депутат таләбе кертү;
- 6) жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар проектларын эшләүдә катнашу;
- 7) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибендә жирлек Советы тарафыннан кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эшләүдә катнашу;
- 8) сайлаучылар белән очрашулар, аларның мөрәжәгатьләре белән эшләү, жирлек халкына, аның вәкиле булып торучыларга үз эшчәнлеге һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү;
- 9) жирле референдумнар, ачык тыңлаулар, жылышлар, конференцияләр һәм сораштырулар оештыруда һәм үткәрүдә катнашу;
- 10) территорияль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат үз эшчәнлеген федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек уставы белән каралган башка рәвешләрдә дә башкара ала.

Статья 9. Депутат ярдәмчеләре

1. Депутат депутат депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруда аңа ярдәм итү өчен өч ярдәмчегә ия булырга хокуклы. Депутат ярдәмчеләре эше (эшчәнлеге) жәмәгать башлангычларында башкарыла.

2. Депутат үз ярдәмчеләре өчен жаваплы һәм теләсә кайсы вакытта аларны алыштырырга хокуклы.

3. Депутат ярдәмчеләре эшенен (эшчәнлегенен) хокукый нигезләре жирлек Советы тарафыннан расланган жирлек Советы депутаты ярдәмчесе турындагы Нигезләмә белән билгеләнә.

Статья 10. Депутатның сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат жирлек халкы, шулай ук жирлек территориясендә урнашкан предприятие, оешма, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучылар алдында хисап тоты, үз эшләре турында елына бер тапкырдан да ким түгел, даими рәвештә жирлек советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга бер тапкыр халыкны кабул итә.

3. Депутат жирлек халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнарда каралган чараларны күрә, алардан кәргән тәкъдимнәренә, гаризаларны, шикаятьләренә карый, үз вәкаләтләре чикләрендә булган мәсьәләләренә дәрәс һәм үз вакытында хәл итәргә ярдәм итә.

4. Гражданны кабул итә;

5. Жәмәгәтчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә.

6. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук ишегалды территорияләрендә, аларны үткәрү тормыш белән тәэмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элемтә объектларының функцияләвен бозу, жәяүлеләрнең һәм (яки) транспорт чараларының хәрәкәтенә комачаулык тудырмау яки гражданның торақ урыннарына яки транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керүенә юл куймау шарты белән үткәрелә. Мондый очрашулар турында Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яисә жирле үзидарә органнарына хәбәр итү таләп ителми. Шул ук вакытта депутат күрсәтелгән органнарда аларны үткәрү датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

7. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенә жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

8. Депутатның сайлаучылар белән жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган гавами чара формасында сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә үткәргә комачаулау Россия Федерациясе законнары нигезендә административ жаваплылыкка китерә.

11 Статья. Депутатлар тарафыннан депутат этикасы кагыйдәләрен үтәү

1. Депутат жирлек Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрен үтәргә тиеш:

1) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм депутат статусын жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә шәхсэн яисә аның якин туганнарына кагылышлы мәсьәләләрен хәл иткәндә йогынты ясау өчен файдаланмаска;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик уятырга мөмкин булган тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә жирлек советы абруена зыян китерергә сәләтле низаглы ситуацияләрдән котылырга;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы янаганда – шәхси кызыксыну (турыдан-туры яки турыдан-туры) депутат вазыйфаларының тиешле, объектив, гадел башкарылуына тәэсир итә яисә йогынты ясый алганда-бу хакта жирлек советына хәбәр итәргә һәм әлегә мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яисә жайга салуга юнәлтелгән аның карарын үтәргә мөмкин;

4) жирлек Советында билгеләнгән Халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегә белән бәйле булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратмаска һәм кулланмаска;

6) физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләүләр) депутат вазыйфаларын үтәргә бәйле рәвештә акчалата бүләк алмаска.

Статья 12. Депутат, аның хатыны (ире) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат

1. Депутат (даими булмаган нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы затлардан тыш) ел саен, Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирү өчен билгеләнгән вакытта Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләре тарафыннан тапшырылырга тиеш:

1) хисап чорында барлык чыганақлардан (акчалата бүләкләүне, пенсияләрне, пособиеләрне, башка түләүләрне дә кертеп) алынган керемнәр турында белешмәләр, шулай ук милек хокукындагы мөлкәт һәм милек характерындагы йөкләмәләре турында белешмәләр (31 декабрь);

2) хисап чорында барлык чыганақлардан (хезмәт хакын, пенсияләрне, пособиеләрне, башка түләүләрне дә кертеп) алынган хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре турында белешмәләр, шулай ук милек хокукындагы мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр (31 декабрь);

3) хисап чорында жир кишәрлеге, башка күчемсез милек объекты, транспорт чарасы, кыйммәтле кәгазьләр (оешмаларның устав (жыелма) капиталларында катнашу өлеше, пайлар, цифрлы финанс активлары, санлы валюта сатып алу буенча һәр алыш-биреш буенча үз чыгымнары, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары турында белешмәләр (1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр), әгәр мондый алыш-бирешләренең гомуми суммасы хисап чорына кадәрге өч елда әлеге затның һәм аның хатынының (иренең) гомуми керемнән артып китсә, һәм әлеге килешүләр.

2. Депутат Татарстан Республикасы Президентына керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирә.

3. Депутат керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында үзләре тапшырган белешмәләрдә нинди дә булса мәгълүматлар чагылдырылмаган яки тулысынча чагылдырылмаган, йә хаталар булган очракта, алар Татарстан Республикасы Президентына керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында төгәлләштерелгән белешмәләрне тапшырырга хокуклы.

Депутат әлеге Нигезләмәнең 1 пунктында күрсәтелгән срок тәмамланганнан соң бер ай эчендә төгәлләштерелгән белешмәләрне тапшыра ала.

4. Керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәү яки объектив сәбәпләр аркасында шәһәр Советы депутаты тарафыннан керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат тапшыру мөмкинлегенә булмау турында гариза Татарстан Республикасы Президенты билгеләгән тәртиптә карап тикшерелергә тиеш.

5. Керемнәре, чыгымнары, милке һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырмаган, шулай ук белә торып дәрәс булмаган яки тулы булмаган белешмәләр биргән өчен депутат Россия Федерациясе законнары нигезендә җавап тотат.

6. Керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында шәһәр Советы депутаты тарафыннан тапшырыла торган белешмәләренең

дөрөслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Президенты карары буенча Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

7. Үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигь булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәтләре һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дәрәс булмаган мәгълүмат биргән депутатка, әгәр дә бу мәгълүматларны бозып күрсәтү мөһим булмаса, №131-ФЗ Федераль законда каралган җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин.

8. Депутатлар тарафыннан тапшырылган керемнәр, чыгымнар, милек һәм милек характерындагы йөкләмәләр турында белешмәләр «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренең Яшел Үзән муниципаль районы рәсми сайтында урнаштырыла һәм (яки) муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә торган тәртиптә массакүләм мәгълүмат чараларын бастырып чыгару өчен бирелә.

Статья 13. Депутатның сайлаучылар алдында җаваплылыгы

1. Депутатның сайлаучылар алдында җаваплылыгы үз сайлаучыларының ышанычын югалту нәтижәсендә барлыкка килә.

2. Сайлаучылар ышанычын югалткан депутат сайлаучылар тарафыннан гамәлдәге законнар, җирлек уставы нигезендә һәм тәртиптә чакыртып алынырга мөмкин.

3. Депутатны чакыртып алу нигезләре булып депутатның хокукка каршы конкрет карарлары яисә гамәлләре (гамәл кылмавы), сайлаучыларның аңа ышаныч белдерүче һәм депутат статусы һәм Россия Федерациясе Конституциясенә, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының, җирлек Уставының һәм башка муниципаль норматив хокукый актларның депутат вазыйфаларын үтәмәүдә чагыла.

4. Депутатны чакыртып алу буенча тавыш бирү «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 12.06.2002 ел, № 67-ФЗ Федераль законда һәм аның нигезендә кабул ителә торган җирле референдум үткәрү өчен Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә, 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләргә исәпкә алып, Халык инициативасы буенча үткәрелә.

5. Депутатны чакыртып алу өчен нигез булып бары тик суд тәртибендә расланган очракта аның конкрет хокукка каршы карарлары яки гамәлләре (гамәл кылмау) гына хезмәт итә ала.

6. Депутатны чакыртып алу процедурасы аңа сайлаучыларга чакыртып алу өчен нигез буларак куелган шартлар буенча аңлатмалар бирү мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

7. Депутат чакыртып алу өчен муниципаль берәмлектә (сайлау округында) теркәлгән сайлаучыларның яртысыннан да ким булмаган өлеше тавыш бирсә, чакыртып алынган дип санала.

8. Депутатны чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләре һәм кабул ителгән карарлар рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

Статья 14. Депутатның җирлек Советы сессияләрендә катнашуы

1. Депутат жирлек Советының барлык сессияләрендә шәхсэн катнашырга бурычлы.

2. Депутат үз вакытында жирлек Советы сессияләрен үткөрү вакыты һәм урыны, каралуга кертелә торган мәсьәләләр турында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны жирлек Советы Регламенты нигезендә ала.

3. Жирлек Советы сессияләрендә катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук жирлек башлыгына хәбәр итә.

Статья 15. Депутатларның жирлек Советының даими комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат үзе әгъзасы булган жирлек Советының даими комиссияләренен барлык утырышларында шәхсэн катнашырга тиеш.

2. Депутат даими комиссияләр утырышларын үткөрү вакыты һәм урыны, карап тикшерүгә кертелә торган мәсьәләләр турында үз вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны жирлек Советы Регламенты нигезендә ала.

3. Даими комиссияләр утырышларында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта даими комиссия рәисенә алдан хәбәр итә.

Статья 16. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан беренче чиратта кабул итүгә хокукы

1. Депутат эшчәнлеге мәсьәләләре буенча жирлек территориясендә (алга таба –авыл жирлеге) депутат жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләре тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

2. Депутат вазыйфаи затка турыдан-туры яисә вазыйфаи затның кабул итү (секретариат) аша телдән яисә язмача мөрәжәгать итәргә хокуклы.

3. Телдән мөрәжәгать иткән очракта, кабул итү вакыты вазыйфаи зат тарафыннан жирлек Советы депутаты белән килешү буенча билгеләнә, ә язма мөрәжәгать иткән очракта, депутатның кабул итү вакыты депутат мөрәжәгатен алганнан соң өч көннән дә соңга калмыйча вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә.

4. Депутатны өч көн эчендә кабул итү мөмкин булмаган очракта, депутат белән килешенеп, вазыйфаи зат бүтән вакыт билгели.

Статья 17. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

1. Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль предприятиеләрдән һәм учреждениеләрдән һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлеге белән бәйле, закон тарафыннан сакланмый торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокукына ия.

2. Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Федераль законда каралган тәртиптә массакүләм мәгълүмат чараларында чыгыш ясарга хокуклы.

Статья 18. Депутат мөрәжәгатьләрен карау

1. Депутат дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә оешмаларга, ижтимагый

берләшмәләргә, депутат эшчәнлегә мәсьәләләре буенча тиешле вазыйфаи затларга телдән яисә язмага мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат эшчәнлегә мәсьәләләре буенча мөрәжәгать иткән жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм аларның вазыйфаи затлары депутатка аның мөрәжәгатенә җавап бирергә яки мөрәжәгать иткән көннән соң соратып алына торган документлар яки белешмәләр бирергә тиеш, әгәр ул өстәмә өйрәнүне яисә тикшерүне таләп итмәсә.

3. Депутатның мөрәжәгатенә бәйле рәвештә өстәмә тикшерү яки нинди дә булса мәсьәләләрне өстәмә өйрәнү зарурилыгы булганда, вазыйфаи затлар һәм әлегә статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән житәкчеләр бу хакта депутат мөрәжәгәте алынганнан соң 15 көн эчендә депутатка хәбәр итәргә тиеш. Ахыргы җавап депутатка депутатның язма мөрәжәгәте алынганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча тапшырыла.

4. Дәүләт органнары, оешмалар тарафыннан аларның оештыру-хокукый формасына, ижтимагый берләшмәләр, аларның вазыйфаи затлары тарафыннан депутатларның мөрәжәгатьләрен карау тәртибе һәм сроклары законнар белән билгеләнә.

5. Депутат жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан мөрәжәгәтә куелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы.

Статья 19. Депутат таләбе

1. Депутат яисә депутатлар төркеме депутат таләбе белән жирлек Мэрына, жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә жирлек Советы компетенциясенә керүче мәсьәләләр һәм депутат эшчәнлегә мәсьәләләре буенча мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе авыл жирлегә Советы сессиясендә язма рәвештә кертелә һәм жирлек Советы сессиясендә игълан ителә. Депутат запросын рәсмиләштерү жирлек Советы Регламенты нигезендә башкарыла.

3. Депутат таләбе жиберелгән Орган яисә вазыйфаи зат аңа аны алган көннән 15 көн эчендә язма рәвештә җавап бирә.

Статья 20. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

1) үз эшчәнлеген гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, жирлек уставын, башка муниципаль хокукый актларны үтәргә, гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәмин итәргә;

2) даими, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү;

3) гражданның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукый формасына, ижтимагый берләшмәләргә, дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә мөрәжәгатьләрен үз вакытында карарга һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

4) сайлаучылар алдында очрашуларда турыдан-туры хисап тотарга, шулай ук аларның эше турында массакүләм мәгълүмат чаралары аша елына бер тапкырдан да ким булмаган хәбәр итәргә;

5) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле чикләүләрне үтәргә;

6) закон белән саклана торган башка серләрне сакларга, шулай ук гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрен таратырга.

2. Депутат үзенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек уставы һәм жирлек Советының муниципаль хокукый актлары белән йөкләнгән башка бурычларны башкара.

Статья 21. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат, жирле үзидарәнең коллегияль органы эгъзасы буларак, аның жирлек советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәмин итүче бөтен хокукка ия.

2. Жирлек советы депутатның сайлау округында, жирлек Советында аның эше, жирлек Советы карарларының һәм күрсәтмәләренең үтәлеше турында хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, үзидарә территориясенә икътисадый һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнары, муниципаль берәмлекләренә вәкиллеке органнары эш тәжрибәсен, жәмәгәтчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

Статья 22. Депутат эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре

1. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыруның социаль һәм башка гарантияләре законнар, жирлекнең муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутатлар хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларны башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яки) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм хезмәт транспорт чаралары, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм депутат статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән вәкаләтләр вакыты чыккач та, жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый. Әлегә нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.

4. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан, административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллеке очракларыннан тыш) буларак катнаша алмый.

Статья 23. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыруда каршылыклар тудырган өчен жаваплылык

Жирле үзидарә органнарының, оешмаларның һәм ижтимагый берләшмәләренә вазыйфаи затлары тарафыннан әлегә Нигезләмәнең

нигезлэмэлэрен үтэмэү, шул исэптэн элге Нигезлэмэнең билгелэнгән срокларын һәм депутат запросларына һәм мөрәжәгатьләренә җаваплар бирү тәртибен үтэмэү, белә торып ялган мәгълүмат бирү, мәгълүмат бирүдән хокуксыз баш тарту, аны бирүдән баш тарту, депутатларны кабул итү кагыйдэләрен бозу законнарда каралган җаваплылыкка китерә.